

Rhagair

Mae Prifysgol Aberystwyth wedi ymrwmo i ymdrin â chydaddoldeb mewn ffordd ragweithiol a chynhwysol sy'n cefnogi ac yn annog pob grŵp heb gynrychiolaeth ddigonol, yn hyrwyddo diwylliant cynhwysol ac yn gwerthfawrogi amrywioldeb.

Mae [Cynllun Strategol y Brifysgol](#), ei [Chynllun Cydraddoldeb Strategol](#) a'i Siarter yn sail i'r ymrwymiad hwn.

Rydym ni wedi ymrwmo i hyrwyddo cydraddoldeb ar sail [nodweddion gwarchoddedig](#), h.y. oed, anabledd, rhywedd a chyfeiriadedd rhywiol, hunaniaeth o ran rhywedd, hil, crefydd a chred (gan gynnwys dim cred), priodas a phartneriaeth sifil, beichiogrwydd a mamolaeth / tadolaeth, ac i groesawu rhyngblethedd a chodi ymwybyddiaeth rhwng ac ar draws gwahanol grwpiau.

1. Rhwymedigaethau Statudol a Deddfwriaeth

1.1. Bydd y Brifysgol yn cyflawni ei holl rwymedigaethau statudol dan y ddeddfwriaeth berthnasol a, lle bo'n briodol, yn rhag-weld gofynion cyfreithiol yn y dyfodol gan gynnwys, er enghraifft:

1.1.1. [Y Ddeddf Cydraddoldeb \(2010\)](#)

1.1.2. [Dyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus yng Nghymru](#)

1.1.3. Is-ddeddfwriaeth gysylltiedig

1.2. Bydd hyn hefyd yn cael ei lywio gan:

1.2.1. [Godau Ymarfer neu Ganllawiau a gyhoeddir gan y Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol](#), gan gynnwys [Safonau'r Gymraeg](#) a chyrrff perthnasol eraill.

1.2.2. Nid yw'r Codau hyn yn rhwymo mewn cyfraith (er y gellir eu cyflwyno fel tystiolaeth mewn Tribiwnlysoedd Cyflogaeth) ac mae'r Brifysgol yn eu cefnogi'n llwyr.

2. Amcanion y Polisi

2.1. Mae'r Brifysgol felly wedi ymrwymo i bolisi ac arferion gwaith sy'n ei gwneud hi'n ofynnol:

2.1.1. bod myfyrwyr yn cael eu derbyn i'r Brifysgol ac yn symud ymlaen yn eu hastudiaethau israddedig a graddedig ar sail eu teilyngdod a'u cyflawniad personol

2.1.2. bod cyflogaeth staff o fewn y Brifysgol a'u cynnydd pellach yn cael eu pennu gan deilyngdod personol a thrwy ddefnyddio prosesau lle mae'r meini prawf yn wrthrychol, yn glir ac yn dryloyw

2.2. Yn amodol ar ddarpariaethau statudol, ni fydd unrhyw fyfyrwr, aelod o staff, ymgeisydd i gael ei dderbyn fel myfyriwr neu ymgeisydd i gael ei benodi fel aelod o staff yn cael ei drin yn llai ffafriol na rhywun arall oherwydd ei fod yn perthyn i grŵp gwarchoddedig, fel y diffinnir hynny yn [Neddf Cydraddoldeb 2010](#).

Bydd y Brifysgol yn mynd ati i gymryd camau i hyrwyddo arfer da. Yn benodol, bydd yn:

2.2.1. Gweithio tuag at gael gwared ag aflonyddu, erledigaeth a gwahaniaethu anghyfreithlon ar sail [nodwedd warchoddedig](#).

2.2.2. Hyrwyddo cyfle cyfartal a meithrin perthynas dda rhwng pobl sy'n rhannu nodwedd warchoddedig a'r rhai nad ydynt yn ei rhannu.

2.3. Asesu ei pholisïau'n barhaus er mwyn archwilio sut maent yn effeithio ar grwpiau gwarchoddedig ac i ganfod a yw ei pholisïau yn helpu i sicrhau cyfle cyfartal i'r holl grwpiau hyn, a sut y gallwn liniaru unrhyw effeithiau andwyol.

2.4. Monitro'r modd y mae'r holl fyfyrwyr a staff yn cael eu recriwtio a'u cynnydd, gan gasglu a chywain gwybodaeth am gydraddoldebau er mwyn ei chynnwys yn yr [Adroddiad Cydraddoldeb Blynnyddol](#)

2.5. Cymryd camau cadarnhaol pryd bynnag y bo modd er mwyn cefnogi'r polisi hwn a'i amcanion.

3. Cwynion

3.1. Os bydd unrhyw berson a dderbynnir fel myfyriwr neu a benodir fel aelod o staff yn ystyried eu bod yn dioddef yn sgil aflonyddu, erledigaeth neu wahaniaethu anghyfreithlon (yn uniongyrchol neu'n anuniongyrchol) o ran derbyn, penodi, symud ymlaen neu unrhyw agwedd ar astudio neu weithio trwy'r Brifysgol oherwydd eu bod yn perthyn i unrhyw un o'r grwpiau gwarchoddedig uchod, gallant gyflwyno cwyn, ac ymdrinnir â'r gŵyn honno gan ddefnyddio'r gweithdrefnau y cytunwyd arnynt ar gyfer:

3.1.1. Myfyrwyr - [Trefn Gwyno'r Gofrestrfa Academaidd](#)

3.1.2. Staff - naill ai'r [Polisi Urddas a Pharch yn y Gwaith](#), y [Weithdrefn Gwyno](#) neu [Safonau'r Gymraeg](#)

3.2. Yn unol â [Safonau'r Gymraeg](#) a ddaeth i rym ar 1 Ebrill 2018 mae gan aelodau o staff yr hawl i ddefnyddio'r Gymraeg i

3.2.1. wneud cŵyn (b) ymateb i gŵyn neu honiad

3.2.2. ac mae gan aelodau o staff hefyd yr hawl i ddefnyddio'r Gymraeg mewn cyfarfodydd lle maent yn destun:

- cwynion a honiadau (neu lle mai hwy sydd wedi gwneud y gŵyn)
- achosion disgyblu
- trafodaethau am y cynllun cyfraniad effeithiol
- cyfarfodydd ymgynghori unigol

3.2.3. Bydd gwasanaeth cyfieithu ar y pryd o'r Gymraeg i'r Saesneg yn cael ei ddarparu yn y cyfarfod pan na ellir cynnal y cyfarfod yn uniaith Gymraeg.

3.2.4. Mae'r Brifysgol, mewn cydweithrediad â'i hundebau llafur cydnabyddedig, wedi ymgorffori'r gofynion uchod yn ei holl ddogfennau polisi a gweithdrefn perthnasol ym maes Adnoddau Dynol.

4. Monitro

4.1. Bydd y Brifysgol yn monitro cynnydd o ran y camau gweithredu a'r amcanion yn yr [Adroddiad Cydraddoldeb Blynyddol](#) ac yng Nghyngor y Brifysgol

4.2. Dolenni i bolisiâu a gweithdrefnau eraill:

4.2.1.[Trefn Gwyno'r Gofrestrfa Academaidd.](#)

4.2.2.[Y Polisi Urddas a Pharch yn y Gwaith](#) Dolenni allanol

4.2.3.[Deddf Cydraddoldeb 2010 \(legislation.gov.uk\)](#)

4.2.4.[Dyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus yng Nghymru](#)

4.2.5. [Y Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol](#)

5. Adolygu'r Polisi

5.1. Bydd Adnoddau Dynol yn cydlynu adolygiad o'r polisi hwn bob pum mlynedd er mwyn sicrhau ein bod yn parhau i gydymffurfio â'r ddeddfwriaeth ac ag arferion da.

5.2. Cynhelir yr adolygiad mewn cydweithrediad â'r undebau llafur cydnabyddedig a bydd unrhyw newidiadau a gynigir yn cael eu cyflwyno i'r pwyllgor perthnasol priodol, i Weithrediaeth y Brifysgol ac i'r Cyngor os oes angen.

6. Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb

6.1. Mae'r Brifysgol wedi ymrwmo i ymgorffori'r [Cynllun Cydraddoldeb](#) yn ei pholisiâu, ei gweithdrefnau a'i dulliau gweithio.

6.2. Aseswyd effaith y polisi hwn ar gydraddoldeb yn unol â'r cynllun hwn.